

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-7336107

Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR

09/10/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/30292

İlgi : 15.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1664867 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, İstanbul Milletvekili Sayın Nimet ÖZDEMİR tarafından tevcih edilen 7/30292 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:08280BB6-2478-4A3F-AC5A-154CAFFDFE65

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi İçin:soruongesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN NİMET ÖZDEMİR'İN

7/30292 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

TÜİK tarafından yayımlanan 2024 yılına ilişkin Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri, Türkiye sanayi üretiminde dikkat çekici gelişmelere ve yapısal zorluklara işaret etmektedir. 2024 yılında üretimden yapılan satışlar 18 trilyon 800 milyar TL'ye ulaşırken, bu satışların yalnızca %3,5'i yüksek teknoloji ürünlerinden oluşmuştur. Aynı dönemde ara malları üretim satış değerinde %44,6 ile ilk sırayı alırken, giyim ve tekstil sanayiinde fason üretim oranlarının yüksekliği dikkat çekmektedir. Motorlu kara taşıtı üretiminin büyük ölçüde yalnızca beş ile (*Kocaeli, Bursa, Sakarya, Aksaray, İstanbul*) yoğunlaşması ise bölgesel kalkınma dengesizliklerini gözler önüne sermektedir. Diğer yandan geri dönüşüm faaliyetlerinden 2024 yılında 2 milyon 456 bin ton ikincil hammadde elde edilmiştir.

Bu çerçevede,

Soru 1- 2024 yılında üretimden yapılan satışların yalnızca %3,5'inin yüksek teknoloji ürünlerinden oluştuğu açıklanmıştır. Türkiye'nin imalat sanayinde katma değeri yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu üretimi artırmak için Bakanlığınızca yürütülen somut destek mekanizmaları nelerdir?

Soru 2- Düşük ve orta-düşük teknoloji gruplarının satış değerindeki payı %68,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2023 yılına göre artmış mıdır? Bu durumu tersine çevirmek için planlanan Ar-Ge, teknoloji transferi ve sanayi dönüşüm programları var mıdır?

Soru 3- Giyim eşyaları imalatında fason üretimin %36,4 gibi yüksek bir orana sahip olması, yerli markalaşma ve tasarım gücünün zayıflığına işaret etmektedir. Bu alanda katma değeri artıracak markalaşma, yerli tasarım ve tescil teşvikleri yürütülmekte midir?

Soru 4- Motorlu kara taşıtı imalatında satışların %82,3'ü yalnızca beş ilde (*Kocaeli, Bursa, Sakarya, Aksaray, İstanbul*) gerçekleşmiştir. Üretimin coğrafi olarak dengeli dağılması ve Anadolu'nun diğer bölgelerinde otomotiv alt yapısının güçlendirilmesi için bir planlama mevcut mudur?

Soru 5- 2024 yılında sanayi üretiminden elde edilen satışlar 18,8 trilyon TL olurken, bunun %14,9'u gıda sanayine aittir. Gıda sanayiinin stratejik bir alan olduğu düşünüldüğünde, bu alandaki kapasite artışları ve teknolojik modernizasyon sürecine yönelik hangi destek programları uygulanmaktadır?

Soru 6- 2024 yılında 2 milyon 456 bin ton ikincil hammadde elde edilmiştir. Döngüsel ekonomi stratejisinin sanayide etkinleştirilmesi adına bu geri kazanım oranını artırmak için Bakanlığınızca geliştirilen veya desteklenen yeni programlar nelerdir?

CEVAPLAR:

Ülkemizin orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatı 2002’de yalnızca 10 milyar Dolar seviyesinde iken 2024 yılında yaklaşık 10 kat artarak 101 milyar Dolara yükselmiştir. Son 22 yılda, Ar-Ge’yi ve yüksek katma değerli üretimi önceleyen yaklaşımımız, nitelikli insan kaynağına yapılan yatırımlar ve Millî Teknoloji Hamlesi vizyonu doğrultusundaki yoğun çalışmalar neticesinde Türkiye küresel üretimin merkez üslerinden biri haline gelirken; güneş panelinden ticari araçlara, beyaz eşyadan demir çeliğe pek çok alanda, Avrupa değer zincirlerinin önemli bir parçası olunmuştur. Ar-Ge harcamaları yıllık 1,2 milyar Dolardan 16 milyar Dolara yükselmiş ve bu meblağın 3’de 2’si özel sektör firmaları tarafından gerçekleştirilmiştir. Ar-Ge’ye yapılan yatırımın milli gelirimizdeki payı gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşmıştır. Hâlihazırda özel sektörümüz bünyesindeki yaklaşık 1.700 kadar Ar-Ge ve tasarım merkezinde görev yapan nitelikli mühendis ve teknisyenlerimiz, Türkiye’de yüksek katma değerli üretimi mümkün kılan yenilikçi çözümler geliştirmekte ve sayıları 113’ü bulan teknoparklarımızda faaliyet gösteren 11.700’den fazla firmamız inovasyon odaklı çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca, 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi kapsamında “Yüksek Teknoloji”, “Dijital Ekonomi”, “Yeşil Dönüşüm”, “Küresel Entegrasyon” ve “Yapısal Dönüşüm” temel amaçlar olarak belirlenmiş olup bu bağlamda yüksek teknolojide ve kritik alanlarda Ar-Ge ve yerli üretim kapasitesinin artırılması ve dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

Tekstil ve giyim eşyaları imalatı sektörüne yönelik olarak KOSGEB, TÜBİTAK ve Ticaret Bakanlığı gibi kurumlarımızın çeşitli destekleri bulunmaktadır. Sektöre yönelik destekler hem proje bazlı hem de genel destek niteliğindedir. Bu bağlamda, TÜBİTAK’ın 1501-Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı ve 1507-KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Çağrısı gibi desteklerinden yararlanılabilir. Bu yıl başında, KOSGEB’in “Küresel Rekabetçilik Destek Programı” ve “Kapasite Geliştirme Destek Programı” da devreye alınmıştır. Bunlardan ilki ile KOBİ’lerin yenilikçi ve rekabetçi ürünler geliştirerek inovasyon odaklı çözümler üretmesi öngörülmektedir. Kapasite Geliştirme Desteği vasıtasıyla ise işletmelerin ölçek büyütme yatırımları hızlandırılacaktır. Ayrıca, markalaşma, tasarım ve tescil alanlarında katma değeri artıracak pek çok destek, ilgili diğer kurumlarca da yürütülmektedir.

Ülkemizde motorlu kara taşıtı üretimine yönelik yatırımlar; olgun kümelenme yapısı, insan kaynağı, teknolojik altyapı, lojistik olanaklar gibi nedenlerle bazı bölgelerde yoğunlaşmıştır. Ancak, farklı illerimizde yeni yatırımların hayata geçmesi için çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen ve 21/06/2025 tarihli ve 32933 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2025/1) ile mevcut tesislerdeki makine-teçhizatın yeni yatırım alanlarına taşınması destek kapsamına alınarak Anadolu’da üretimin coğrafi dengelenmesi için güçlü bir adım atılmıştır.

Gıda sektörü üretiminin ülke ihtiyaçlarını karşılayanın yanı sıra ihracat potansiyelini de sürdürebilmesi için bu sektörün yerli makine ve teçhizatlar ile teknolojik olarak yenilenmesi ve kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımızca Millî Teknoloji Hamlesi başta olmak üzere farklı teşvik mekanizmaları yürürlüğe konulmuştur. Bu desteklerimizin de katkısıyla, toplam imalat sanayi satışları içinde 2022 yılında %12,6, 2023 yılında %13,7 paya sahip olan gıda sektörü, 2024 yılında bu payını %14,9’a yükseltmiştir.

Türkiye, Paris Anlaşması'nı onaylamış ve 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini benimsemiştir. Bu hedef doğrultusunda, sanayinin çevreye duyarlı şekilde dönüşümü büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin bu kapsamda attığı önemli adımlardan biri, Dünya Bankası tarafından desteklenen Türkiye Yeşil Sanayi Projesi'dir. Bahse konu projenin ana amacı, sanayi işletmelerinin daha az enerji ve su kullanarak üretim yapmalarını sağlamak ve geri dönüştürülemeyen atık miktarını azaltmaktır. Projede ayrıca, firmaların yeşil inovasyon kapasitelerini artırarak küresel değer zincirlerine daha entegre hale gelmelerine yardımcı olunması hedeflenmektedir.

Süresi 6 yıl olan söz konusu projenin uygulayıcıları; Bakanlığımız, KOSGEB ve TÜBİTAK'tır. Burada Bakanlığımız, tüm proje bileşenlerinin koordinasyonu, politika ve düzenleme önerilerinin geliştirilmesi ve sonuçların izlenmesi görevini yürütmektedir. Projenin KOSGEB bileşeni altında bulunan "Sanayi KOBİ'lerinin Güneş Enerjisi Yatırımlarının Desteklenmesi" ve "Temiz ve Döngüsel Ekonomi için Sanayinin Mobilize Edilmesi" çağrıları kapsamındaki başvurular KOSGEB tarafından alınmıştır. "Yeşil İnovasyon Teknoloji Mentörlük Desteği", "Sanayide Yeşil Dönüşüm Desteği" ve "SAYEM Yeşil Dönüşüm Desteği" ise TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir.